

Herinneringen levend houden...

Alice van Bekkum

Dat zou het motto van uw historische vereniging kunnen zijn. Voor mij kwam een herinnering 'tot leven' tijdens een verrassende ontmoeting op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek.

Daar is de Poolse militair Czeslaw Gajewnik herbegraven. Het lichaam van de Pool en dat van de Canadese soldaat Harold Magnusson werden in 1944 geborgen uit de Lek door twee jongens uit Tienhoven. Daarover heeft u meer kunnen lezen in de juni-uitgave van dit blad.

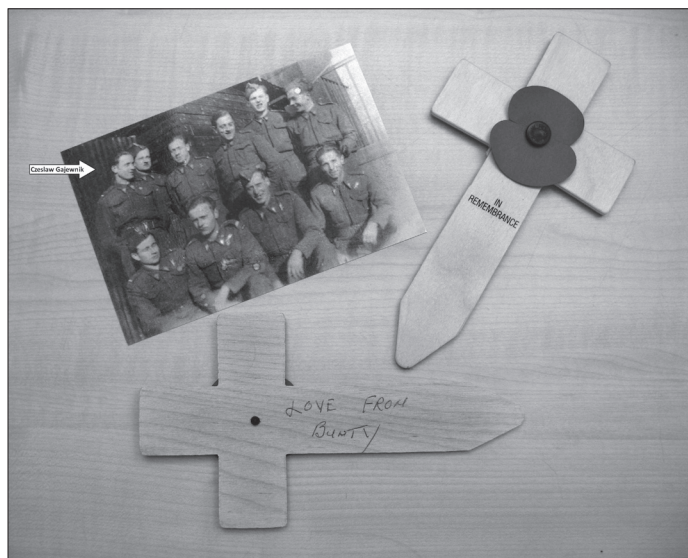
Afgelopen september reden mijn man en ik na een bezoek aan Midden-Engeland richting Schotland. Daar had ik afgesproken met Bunty; het Schotse vriendinnetje van Gajewnik. Zij leerde hem kennen tijdens de Tweede Wereldoorlog toen hij en zijn kameraden daar in een trainingskamp gelegerd waren voor hun opleiding tot parachutist. De Poolse officieren organiseerden als vertier van tijd tot tijd dansavonden.

Eind november 2006 heb ik haar opgespoord met hulp van de historische vereniging in Markinch; de omgeving waar het militaire kamp toen stond. Dat kon door de brieven die zijn ouders na zijn dood samen met zijn persoonlijke bezittingen kregen. Die mocht ik lezen toen zijn nicht ze meebracht. Ze waren getekend door 'Bunty'; wat later een koosnaampje bleek. Mary, zoals haar echte voornaam is, blijft voor mij Bunty!

Nu bezocht ik deze sympathieke dame weer, mede doordat zij mij in juli een krantenknipsel stuurde waarin een oproep stond van een 92-jarige mevrouw Thijssen uit ... Milsbeek (mijn woonplaats). Zij verzorgt al sinds 1945 het graf van een Schotse soldaat op de geallieerde begraafplaats in ons dorp. Zij deed een laatste poging iemand te vinden van zijn familie. Wat bleek? Deze mevrouw woont vlak bij mij

en ik heb haar opgezocht en het krantenknipsel gegeven dat Bunty had opgestuurd. Later vertelde ze dat ze bericht uit de woonplaats van de soldaat had gekregen. Op een mooie kaart stond: "Namens mij en een aantal inwoners van Dunscore willen wij u laten weten dat wij Harold Ewen goed hebben gekend. Heel veel dank voor uw liefdevolle verzorging van zijn graf. Helaas leven zijn ouders niet meer, zij zouden heel blij zijn geweest." Ik mocht Bunty een kopie van de kaart brengen en haar bedanken voor het opsturen van het krantenknipsel namens mijn oude dorpsgenoot.

Bunty heeft een boodschap geschreven op een houten herinneringskruisje met een klapproos erop. Ik beloofde haar het bij het graf van Czeslaw te plaatsen in de week daarna tijdens de herdenkingen van Operatie Market Garden. Zij heeft zijn graf nooit kunnen bezoeken.

De klapproos staat voor de landen van de Gemeenebest symbool voor het herdenken van de gevallen militairen.

Op 11 november wordt dat herdacht. In Engeland draagt men dan een klapproos op de revers.

Op die datum kwam een einde aan de Eerste Wereldoorlog. De klapproos bloeide op de enorme slagvelden waar zoveel militairen het leven lieten. In 1915 heeft een Canadese militaire arts, een gedicht geschreven: *In Flanders fields the poppies grow*. Hieronder een vertaling van het eerste deel.

*In Vlaanderens velden bloeien de klapprozen
Tussen de kruisen, rij aan rij
die onze plek aangeven; en in de lucht
vliegen leeuweriken, nog steeds dapper zingend
ook al hoor je ze nauwelijks te midden van
het kanongebulder aan de grond.*

Het rood van de klapproos werd vergeleken met het bloed van de slachtoffers. Het binnenste is zwart, de kleur van de rouw. En in het hart is een kruis te zien; teken van lijden en verlossing.

Mystery solved by love letters

DEBBIE CLARKE explains how a bizarre series of coincidences has reunited a woman with love letters she wrote during the Second World War, and solved a 60-year-old mystery.

A MYSTERY has finally been solved for a former Markinch woman, following the discovery of love letters she penned more than 60 years ago.

During the 60th anniversary of Operation Market Garden in September 2004, Alice set up a temporary exhibition for Polish veterans and she featured information and a photograph of Czeslaw in the hope that someone would come forward with news about a soldier. She finally received a telephone call from a Dutch lady who said a man had recognised his friend from the exhibition. The man was 80-year-old former Canadian engineer, Isidore Ostrinski. He had traced Czeslaw's address at the time of the war.

Isidore said he had been shot with the other paratroopers when they parachuted down in Arnhem. But they couldn't tell me exactly what had happened.

Czeslaw was writing to his Red Cross friend, Debbie Clarke, in 1945. Bunty married in 1946. Bunty married in 1946. Bunty married in 1946.

Isidore said he had been shot with the other paratroopers when they parachuted down in Arnhem. But they couldn't tell me exactly what had happened.

Czeslaw was writing to his Red Cross friend, Debbie Clarke, in 1945. Bunty married in 1946. Bunty married in 1946.

Alice van Bekkum, left, meets Bunty Robertson, below, Polish paratrooper Czeslaw Gajewnik and Bunty during the war.

Van de eerste ontmoeting met Bunty in 2007 werd in de plaatselijke krant, de Glenrothes Gazette, verslag gedaan.

Zaterdag 22 september woonden wij de kranslegging bij in Driel. Daar worden de Poolse slachtoffers, dus ook Gajewnik, herdacht bij het monument op het Polenplein tijdens de herdenkingen van Operatie Market Garden (zie afbeelding rechts).

Daarna nam ik deel aan de kranslegging bij het Engineers Monument. Daar worden de zeven Canadese militairen herdacht die tijdens de evacuatie van de geallieerden sneuvelden. Magnusson is er daar één van (zie 2e afbeelding van boven).

De volgende dag woonden we de indrukwekkende herdenkingsdienst bij op de Airborne begraafplaats in Oosterbeek (zie 3e afbeelding van boven).

De Poolse militairen zijn daar herbegraven; de graven liggen in een rij vlak bij de ingang. Het graf van Czeslaw is het allereerste aan de linkerkant.

Nadat de, jaarlijks terugkerende, dienst was afgelopen, liep ik naar het graf van Gajewnik.

Daar kwam ook Stanislaw Opalacz naar het graf en hij boog zich huilend over de grafsteen van zijn kameraad (zie afbeelding linksonder). Stan had ik al twee keer eerder ontmoet; hij woont in Illinois, USA. Hij was ook een Signaalmans (radioverbindingen) net als Czeslaw. (zie afbeelding rechtsonder).

Daarna komt er nog een Poolse veteraan in een rolstoel bij het graf. Hij zegt, terwijl hij naar de grafsteen van Czeslaw wijst: "Dat was mijn beste vriend!"

Ik zeg in een opwelling tegen hem dat ik vorige week het vriendinnetje van Czeslaw in Schotland heb bezocht.

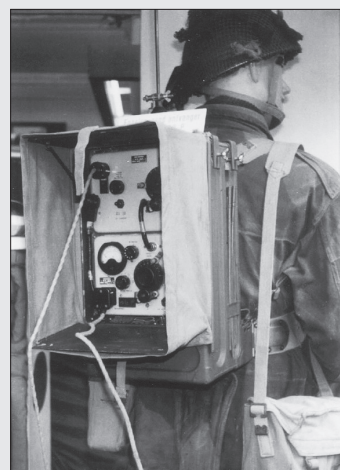
"Oh, Bunty?" zei hij "Is ze nog steeds zo'n mooi meisje?" U begrijpt dat ik even stilviel. Hoe bestaat het; hij kent haar ook! En hij vertelde dat Bunty altijd met haar nichtje meekwam naar de dansavonden.

In die korte ogenblikken haalde ik snel het kruisje met de boodschap van Bunty te voorschijn en vroeg of hij het bij het graf kon zetten. Met wat hulp en twee stokken kwam hij overeind en kreeg het voor elkaar om te bukken en het kruisje in de grond te steken.

Gelukkig lukte het mij snel een foto te maken voor Bunty (zie afbeelding op de volgende pagina, linksboven).

Daarna ging hij, Jozef Wojciekowski, naast Stan Opalacz achter het graf van Gajewnik staan en werden zij door velen gefotografeerd (zie afbeelding op de volgende bladzijde, rechtsboven).

Er kwam ook een regiment jonge Poolse Parachutisten bij. Zij wilden met Opalacz op de foto; de dag ervoor hadden ze uitvoerig met hem gesproken (zie afbeelding op de volgende pagina).

En na zijn thuiskomst in Engeland belde Jozef mij of ik haar telefoonnummer wilde geven. Zij hebben elkaar intussen uitgebreid gesproken. Een nichtje van Bunty heeft het interview van Bunty en mij naar hem opgestuurd.

✂ En zo heeft Jozef het verhaal van Bunty voor mij levend gemaakt! Weer een stukje uit het leven van Czeslaw beschreven. **De jongeman die in Tienhoven werd gevonden en zijn leven gaf voor onze vrijheid...**

Inmiddels was Jozef door zijn zoon weer in de rolstoel geholpen. Ik vroeg hem naar het adres van zijn vader en wat bleek? Jozef woont in Bradford, Engeland.

Al snel moesten de Poolse veteranen en hun gastfamilies naar de bus. Zij werden verwacht aan een lunch met de Poolse en Engelse ambassadeur.

En ik... stond nog na te trillen van wat er in die korte tijd allemaal was gebeurd. Bij thuiskomst heb ik Bunty direct gebeld om het haar te vertellen. En haar toestemming gevraagd om Jozef haar telefoonnummer te geven zodat hij haar kon bellen.

U bent van harte welkom om volgend jaar de kransleggingen bij te wonen (de zaterdag na 17 september). Meer informatie vindt u op www.airborne-herdenkingen.nl

